

Erklæring om investeringsbeslutningers vigtigste
negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Pensionskassen for Farmakonomer

pka

Sammen giver
vi mere tilbage

2023

Finansiell markedsdeltager Pensionskassen for Farmakonomer (LEI: 549300DP2HAMKPKZJ532)

Sammenfatning

Pensionskassen for Farmakonomer (LEI: 549300DP2HAMKPKZJ532) tager hensyn til de væsentligste negative indvirkninger af sine investeringsbeslutninger på bæredygtighedsfaktorer.

Denne erklæring omfatter referenceperioden fra den 1. januar 2023 til den 31. december 2023.

Det skal bemærkes, at data generelt er en udfordring og vil være det en årrække. Derfor er de data, som vi offentliggør nedenfor, behæftet med usikkerhed og offentliggøres efter bedste evne. Mængden af data udvides løbende for at få et så retvisende billede som muligt. Det vil indebære, at tallene kan ændres de kommende år, i takt med at datakvaliteten og datagrundlaget forbedres. Data er baseret på data fra dataleverandøren ISS for det børsnoterede marked. Derudover har PKA efter bedste evne indsamlet data for særligt PAI-indikatorerne vedrørende CO2-emissioner for investeringer i derivater, ejendomme, infrastrukturinvesteringer og investeringer i udvalgte ikke-noterede selskaber. Dækningen for særligt scope 3 er begrænset og behæftet med stor usikkerhed, både for de børsnoterede og for de ikke-noterede selskaber.

Ud over de obligatoriske PAI-indikatorer har PKA valgt at inddrage fire frivillige indikatorer, selvom lovkravet kun er at vælge to. De fire indikatorer er:

- Investeringer i selskaber uden initiativer til reduktion af CO2-emissioner
- Arter i naturen og beskyttede områder
- Investeringer i selskaber uden politik til forebyggelse af arbejdsulykker
- Manglende menneskerettighedspolitik

PKA vil være en ansvarlig investor og ønsker at integrere bæredygtighedshensyn i alle investeringsbeslutninger. Det betyder, at vi i relation til de enkelte investeringer blandt andet ser på miljømæssige-, sociale- og ledelsesmæssige forhold, herunder forhold vedrørende respekt for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse.

PKA investerer ikke i kontroversielle våben, som strider imod internationale konventioner, og investerer ikke i selskaber, der producerer tobaksprodukter. PKA investerer ikke i kulmineselskaber eller oliesandselskaber, som vurderes, ikke er omstillingsparate – dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter. PKA investerer heller ikke i kulforsyningselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet er mere end 20 %, hvis selskaberne ikke er omstillingsparate. Desuden udøver PKA aktivt ejerskab gennem en række aktiviteter, herunder overvågning, dialog, stemmeafgivelse, samarbejde med andre investorer samt rapportering. Selskaber, der vurderes ikke at overholde PKA's politik for ansvarlige investeringer, tilføjes PKA's eksklusionsliste af PKA's ESG Komité.

Ved vores investeringer i ikke-noterede selskaber inddrager vi disse aspekter i tæt samarbejde med vores fund managers. Vores muligheder for at få data for PAI-indikatorer særligt for investeringerne i ikke-noterede selskaber er et område i udvikling, ikke kun for CO2-emissioner.

De væsentligste konklusioner for 2023 i forhold til PAI-dataene for 2022 er:

- Data for aktiederivater er indhentet. Dækningsgraden for de samlede investeringsaktiver er dermed øget i forhold til sidste år
- En samlet reduktion i CO2-aftrykket for scope 1, 2 og 3, der er i overensstemmelse med vores målsætninger
- Dækningsgraden for PKA's samlede investeringsaktiver vanskeliggør en egentlig konklusion på udvikling i PAI-dataene som helhed

I løbet af 2024 vil PKA genbesøge sine målsætninger, og herunder handlingsplaner for at nå målsætningerne.

Summary

This statement covers the principal adverse sustainability impact of The Pharmaconomists' Pension Fund (LEI: 549300DP2HAMPKZJ532) that considers principal adverse impacts of the investment decisions on sustainability factors. This statement covers the reference period from 1st January 2023 to 31st December 2023. Data coverage and quality continues to be a challenge and it is expected to be the case for several years. Data published below is subject to a high degree of uncertainty and publication is on a best effort basis. In addition, the methods of calculations are still developing to ensure a true and fair view. As a result, the data will change going forward as data quality and methods of calculations improve. Data for listed equities and bonds is from the third-party data provider ISS. PKA has on best effort collected PAI-indicators for particularly regarding CO2 emissions for investments in derivatives, real estate, investments in infrastructure and some investments in non-listed companies. Data on scope 3 emissions is especially limited and with high degree of uncertainty, both for listed and unlisted companies.

Besides the mandatory PKA has decided to add four additional indicators which is two more than required by the legislation. The four indicators are:

- Investments in companies without carbon emission reduction initiatives
- Natural species and protected areas
- Investments in companies without workplace accident prevention policies
- Lack of a human rights policy

PKA wants to be a responsible investor and integrates sustainability into all investment decisions. For each investment environmental, social and governance issues are considered including respect for human rights, labor rights, anti-corruption, and anti-bribery.

PKA does not invest in controversial weapons contravening international conventions and does not invest in companies producing tobacco. PKA does not invest in companies exposed to coal mining or oil sand unless they are willing to adapt to a more sustainable business. Also, companies with more than 20 % of revenue for coal utilities are excluded from our investments unless if they are willing to adapt. In addition, PKA engages in dialogue with companies that are potentially involved in controversies or are breaching PKA's policies for responsible investments. Furthermore, PKA is part of relevant international investor forums which aim to influence companies to move in a more sustainable direction. PKA votes at investee companies' annual general meetings to push them in a sustainable direction. Companies assessed to be in breach of PKA's policy for responsible investments is added to PKA's exclusion list by the ESG Committee.

In our investments in unlisted companies, we incorporate these aspects into the due diligence process in close collaboration with our fund managers, and to the best extent possible, in the subsequent monitoring. Our ability to obtain data for PAI indicators, particularly for investments in unlisted companies, is an area under continuous development, not only for CO2 emissions.

The main conclusions for 2023 in relation to the 2022 report are:

- Data for equity derivatives has been collected. As a result, the coverage rate for the total investments has increased compared to last year.
- An overall reduction in the carbon footprint for scope 1, 2, and 3, which is in line with our objectives.
- The coverage ratio for PKA's total investment makes it difficult to draw a definitive conclusion on the overall development of the PAI data.

During 2024, PKA will revisit its objectives, including action plans to achieve these objectives.

Beskrivelse af politikker for identifikation og prioritering af de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

PKA har besluttet, at bæredygtighedsfaktorer skal identificeres i forbindelse med vores investeringer. Det sikres ved følgende:

- PKA's Politik for ansvarlige investeringer (se [her](#)) (senest godkendt februar 2024)
- PKA's Retningslinjer for ansvarlige investeringer
- PKA's Politik for aktivt ejerskab (se [her](#)) (senest godkendt marts 2024)
- PKA's Skattepolitik (se [her](#)) (senest godkendt marts 2024)
- PKA's Lønpolitik (se [her](#)) (senest godkendt april 2024)
- PKA's politik for håndtering af afskovning (se [her](#)) (senest godkendt marts 2024).

Ovenstående politikker opdateres efter behov og mindst én gang årligt med henblik på at sikre, at de er i overensstemmelse med PKA's udvikling og lovgivningen. Politikkerne vedtages af bestyrelsen.

PKA ønsker at være en ansvarlig investor og integrerer hensyn til miljømæssige og sociale forhold i alle investeringsbeslutninger. PKA har særligt fokus på investeringernes effekt på miljø og klima, herunder CO₂-udledning og aftryk. Det afspejles i PKA's målsætning om, at 15 % af formuen skal være investeret, hvor investeringerne bidrager til klimarelaterede forhold i 2025 stigende til 20% i 2030. Det skal bidrage til nedbringelse af CO₂ og derved, at porteføljen bliver CO₂-neutral i 2050. Derfor er der bl.a. fokus på følge op på PAI-indikatorerne 1 - 6. Desuden har PKA valgt, at den ene af de fire frivillige indikatorer for negativ effekt vedrører investeringer i selskaber uden initiativer til reduktion af CO₂-emissioner. Investeringsstrategien indebærer også, at PKA sigter på at have investeringer, der fremmer sociale formål, for 10 mia. kr. i 2025.

For nye og eksisterende investeringer i ejendomme stiller PKA bl.a. krav om lav klimapåvirkning, sundt indeklima og gode sociale forhold for beboerne. Desuden indgår biodiversitetsrisici og -hensyn som et krav i flere af de certificeringer, som vores ejendomme har. Fokus på biodiversitet afspejles desuden ved, at PKA har valgt at have en frivillig indikator, som måler den negative effekt på arter i naturen og beskyttede områder i skema 2, ligesom PKA har valgt at tilslutte sig Taskforce for Nature-related Financial Disclosure (TNFD).

I relation til hver enkelt investering ser vi blandt andet på miljømæssige-, sociale- og ledelsesmæssige forhold herunder menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og bekæmpelse af korrupsion og bestikkelse. PKA forholder sig herunder til, om selskaberne overholder FN Global Compacts 10 principper og konventioner mv. for skattebetalinger og aflønning. Vi har også fokus på overholdelse af Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) deklaration om fundamentale arbejdstagerrettigheder gennem aktivt ejerskab. Desuden deltager PKA i Workforce Disclosure Initiative (WDI), der arbejder for at få selskaber til at offentliggøre deres tilgang til menneske- og arbejdstagerrettigheder.

Tilgangen er formaliseret i en due diligence proces med involvering af en række interessenter i PKA. Det indebærer bl.a., at vi afdækker investeringens mulige eksponering over for aktiviteter, som er omfattet af PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer. PKA investerer ikke i kontroversielle våben, som strider imod internationale konventioner, og ikke i selskaber, der producerer tobaksprodukter. Det afspejles ved, at vores andel af investeringer i kontroversielle våben er på 0% som angivet i PAI indikator 14 i skema 1. PKA investerer ikke i kulmineselskaber eller oliesandselskaber, som vurderes, ikke er omstillingsparate – dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter. Der investeres ikke i kulforsyningsselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet er mere end 20 %, hvis selskaberne ikke er omstillingsparate.

PKA udøver aktivt ejerskab gennem en række aktiviteter, herunder overvågning, dialog, stemmeafgivelse, eksklusion, samarbejde med andre investorer og rapportering. Hvis selskaberne ikke er villige til dialog eller overtræder vores politikker og retningslinjer over en periode, bliver de ekskluderet og placeret på vores negativliste.

PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer gælder for hele porteføljen undtagen

- Enkelte finansielle produkter, hvor der investeres på baggrund af enkeltaktier, eller hvor der er tale om små selskaber eller selskaber i udviklingslande
- Indirekte investeringer i kredit til selskaber, hvor det ikke kan udelukkes, at nogle selskaber er på PKA's eksklusionsliste
- I investeringer via fonde, hvor det er et krav fra PKA, at retningslinjerne indarbejdes bedst muligt hos de enkelte fonde.

Frivillige indikatorer

Ud over de obligatoriske PAI-indikatorer har PKA valgt at medtage fire frivillige indikatorer. De fire indikatorer er:

- Investeringer i selskaber uden initiativer til reduktion af CO₂-emissioner (indikator 4 i skema 2)
- Arter i naturen og beskyttede områder (indikator 14 i skema 2)
- Investeringer i selskaber uden politik til forebyggelse af arbejdsulykker (indikator 1 i skema 3)
- Manglende menneskerettighedspolitik (indikator 9 i skema 3)

Indikatorerne er valgt ud fra hensynet til, at de skal understøtte de ESG-karakteristika, som PKA fremmer. På miljøsidens er CO₂-reduktion valgt, fordi nedbringelse af investeringer i selskaber uden initiativer til reduktion af CO₂ vil understøtte vores mål om at blive CO₂-neutral. Biodiversitet er valgt, da PKA ønsker at nedbringe negative effekter af investeringerne på biodiversiteten. PKA underskrev i 2020 Finance for Biodiversity Pledge, tilsluttede os FN's biodiversitetskonvention og vedtog i 2022 en politik mod afskovning, og tilsluttede os TNFD.

På det sociale område er indikatoren for manglende politik for forebyggelse af arbejdsulykker valgt, da den fungerer som en proxy for dårlige arbejdstagervilkår. Vores medlemmer vægter det højt, at der er fokus på arbejdstagervilkår. Selskaber med manglende menneskerettighedspolitik er valgt, da PKA ønsker at øge fokus på beskyttelse af menneskerettigheder.

Det skal bemærkes, at datadækningen på de frivillige indikatorer på nuværende tidspunkt er lav.

Data

Det skal bemærkes, at data generelt er en udfordring og vil være det en årrække. Derfor er de data vi offentliggør behæftet med usikkerhed og offentliggøres efter bedste evne. Mængden af data udvides løbende for at få et så retvisende billede som muligt. Det vil indebære, at tallene kan ændres de kommende år, i takt med at datakvaliteten og datagrundlaget forbedres. Data i skema 1, 2 og 3 er primært baseret på PAI-data fra dataleverandøren ISS for det børsnoterede marked, herunder aktiederivater. Derudover har PKA efter bedste evne indsamlet data for PAI-indikatoren vedrørende CO₂ for investeringer i danske ejendomme, infrastrukturinvesteringer og investeringer i ikke-noterede selskaber. Dækningen for scope 3 er stadig begrænset og behæftet med særlig stor usikkerhed. På nuværende tidspunkt er der meget begrænset med data for PAI-indikatorer for det ikke-noterede marked, men det forventes gradvist at blive forbedret især for så vidt angår investeringer i europæiske selskaber i takt med, at kravene i EU's direktiv om selskabers bæredygtighedsrapportering (CSRD) indføres. PKA har en del investeringer i lande uden for EU, hvor en lignende lovgivning ikke er implementeret, og det vanskeliggør indsamlingen af data.

Data for udledning af CO₂ i skema 1 er baseret på oplysninger fra både børsnoterede selskaber (aktier, obligationer og aktiederivater), danske ejendomme, infrastruktur og nogle unoterede selskaber. Datagrundlaget er baseret på relative gennemsnit over årets fire kvartaler for børsnoterede investeringer og aktiederivater. Derved er tallene ikke direkte sammenlignelige med tidligere offentliggjorte tal i den periodiske rapport for 2023. For ikke-noterede investeringer har PKA alene helårstal tilgængelige. Helårstallene for de ikke-noterede investeringer er opdateret med nye oplysninger i forhold til den periodiske rapportering for 2023.

Dækningsgraden angivet i parentes under PAI-indikatorerne angiver andelen af de udvalgte aktivklassers underliggende selskaber.

Politik for aktivt ejerskab

Formålet med PKA's politik for aktivt ejerskab er at sætte rammerne for det samfundsansvar, som PKA vil påtage som aktiv investor, og at påvirke selskaberne i retning af en langsigtet, bæredygtig og ansvarlig værdiskabelse. Det er PKA's overbevisning, at fokus på god selskabsledelse og forretningsmodeller, som er samfunds-, miljø- og klimamæssigt ansvarlige, vil bidrage til selskabernes langsigtede værdiskabelse og skabe mere stabilt afkast til investorerne.

Ved at udøve aktivt ejerskab kan PKA sikre medlemmerne en solid pension, fordi opsparingen investeres ansvarligt samtidig med, at PKA bidrager til en mere bæredygtig fremtid ud fra et økonomisk, samfundsmæssigt og klimamæssigt perspektiv. Aktivt ejerskab vil bidrage til, at PKA's investeringer gradvist får en mindre negativ effekt afspejlet i at PAI-indikatorerne gradvist bliver mindre. Det kan dog i en årrække være svært at bruge PAI-indikatorerne aktivt, da data vil være behæftet med usikkerhed og dækningsgraden vil for nogle indikatorer være meget lav.

PKA udøver aktivt ejerskab gennem en række aktiviteter, herunder overvågning, dialog, stemmeafgivelse, eksklusion, samarbejde med andre investorer og rapportering. PKA forsøger at nedbringe tallene for bl.a. PAI-indikator 10 og 11 og for de frivillige indikatorer om investeringer i selskaber uden politik til forebyggelse af arbejdsulykker og investeringer i selskaber uden en menneskerettighedspolitik.

Dialogen med de børsnoterede selskaber er en essentiel del af PKA's aktive ejerskab. PKA er i samarbejde med EOS at Federated Hermes (herefter 'Hermes') i løbende dialog med en del selskaber i porteføljen om deres arbejde med ansvarlighed. Dialogen giver mulighed for at løse udfordringer, hvis fx selskabernes strategi, finansielle og ikke-finansielle resultater, risiko, kapitalstruktur, aflønning af ledelse, sociale- og miljømæssige indvirkning og/eller selskabsledelse ikke er forenelig med PKA's politikker eller de internationale principper.

PKA prioriterer dialog med selskaberne fremfor at sælge sine ejerandele, da frasalg ikke ville give selskaberne mulighed for at forbedre deres forretningsgrundlag. PKA finder, at dialog er den bedste vej til at skabe positive forandringer hos selskaberne og dermed større langsigtet værdiskabelse til medlemmerne og samfundet generelt. Hvis vi finder ud af, at et selskab potentielt opererer i strid med PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer, bliver det indstillet til PKA's interne ESG Komité at beslutte, om selskabet skal sættes på PKA's observationsliste og/eller dialogliste.

Hvis et selskab placeres på PKA's dialogliste, vil PKA udøve aktivt ejerskab for at undersøge selskabets potentielle brud på politik og retningslinjer, og vil gå i dialog med selskabet. PKA's dialogliste er todelt – én liste som viser alle de selskaber i PKA's portefølje, som selskab Hermes undersøger for brud, og PKA's egen liste, som er en oversigt over selskaber, som PKA er i direkte dialog med, eller som PKA har bedt Hermes om at gå i dialog med i tæt samarbejde med PKA.

Hvis et selskab placeres på PKA's observationsliste, er der opdaget et brud på PKA's politik og retningslinjer, og PKA vil udøve aktivt ejerskab for at undersøge dette brud og dets udvikling nærmere. Afhængig af selskabets udvikling vil PKA's ESG Komité indenfor 36 måneder beslutte, om selskabet kan genoptages i investeringsuniverset eller skal ekskluderes helt fra PKA's investeringsunivers og sættes på negativlisten. Selskaber på negativlisten vurderes at ville have forøget PKA's negative påvirkning målt ved PAI-indikatorerne.

PKA offentliggør beholdnings-, dialog-, observations- og negativliste [her](#). Listerne opdateres ca. kvartalsvist.

Henvisninger til internationale standarder

Som led i PKA's arbejde med negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer tager vi hensyn til følgende internationale normer, forpligtelser og konventioner:

- FN Global Compacts 10 principper
- FN's Verdenserklæring om menneskerettigheder
- FN's Konvention mod korruption
- FN's Principper for ansvarlige investeringer (PRI)
- Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) deklARATION om fundamentale arbejdstagerrettigheder
- Konventionen om brug af visse konventionelle våben
- Konventionen om kemiske våben
- Konventionen om biologiske våben
- Konventionen om klyngebomber (Oslo konventionen)
- Konventionen om antipersonelle landminer (Ottawa konventionen)
- Traktaten om ikke-spredning af kernevåben
- FN's klimakonventions (UNFCCC) Paris-aftale
- FN's Biodiversitetskonvention

PKA samarbejder desuden aktivt med en række internationale organisationer, som arbejder med ansvarlighed, blandt andre:

- The Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC) og det tilhørende samarbejde Climate Action 100+ fase 2, Paris Aligned Investment Initiative (PAII) og Net Zero Engagement Initiative (NZEI). IIGCC arbejder for at skabe bedre rammer for klimainvesteringer og håndtering af risici forbundet med klimaforandringerne, herunder hjælpe institutionelle investorer med at blive CO2 neutrale i 2050, i overensstemmelse med Parisaftalens mål
- Carbon Disclosure Product (CDP), som blev lanceret i 2000 for at fremskynde løsninger på klimaforandringerne ved at stille relevante data til rådighed for blandt andet institutionelle investorer
- FN Global Compact, der er det største initiativ indenfor ansvarlig virksomhedspraksis
- Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD), som er et globalt initiativ som skal fremme gennemsigtighed omkring klimapåvirkning, risici og tiltag hos selskaber og investorer
- FN PRI, der fremmer arbejdet med ansvarlige investeringer gennem seks principper, herunder udøvelse af aktivt ejerskab
- Workforce Disclosure Initiative (WDI), der arbejder for at få selskaber til at offentliggøre deres tilgang til menneske- og arbejdstagerrettigheder
- Investor Alliance for Human Rights
- Finance for Biodiversity Pledge, som startede i 2020 med det formål at højne opmærksomheden hos verdens ledere og institutionelle investorer om den vigtige rolle, som investeringer spiller i forhold til bevaring og genopretning af biodiversitet
- FAIRR, som er en velgørenhedsorganisation, støttet af investorer, hvis formål er at skabe øget opmærksomhed på ESG-relaterede risici og muligheder i fødevarersektoren globalt
- Nature Action 100, som er et investorinitiativ, som har fokus på at gå i dialog med de 100 største børsnoterede selskaber om deres ambitioner og indsatser for håndtering af tab af natur og biodiversitet. Nature Action 100 er som Climate Action 100+ blot med fokus på biodiversitet

Ovenstående initiativer relateret til klimaforhold udspringer af Parisaftalens mål, som vi bakker op om. PKA samarbejder ligeledes, under hensyntagen til konkurrenceretlige regler, direkte med andre aktionærer, når vi har fælles interesse i at påvirke selskaber, som vi og de øvrige aktionærer har investeret i. Herved sikrer vi et samspil med øvrige aktionærer gennem åbenhed og gennemsigtighed. Dette skaber grundlag for konstruktiv dialog, der sikrer den bedste fremtid for det pågældende selskab, dets aktionærer og samfundet. Samarbejdet er med til at påvirke selskabets ledelse, så fokus er på de langsigtede resultater.

Historisk sammenligning

PKA offentliggjorde denne erklæring om de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer for første gang for kalenderåret 2022. Erklæringen for 2023 er dermed det første år, hvor PKA har data, der danner grundlag for en historisk sammenligning. Den historiske sammenligning er derfor en sammenfatning af forklaringerne angivet i skemaet nedenfor, og indeholder ikke kommentarer til flere års data.

For 2023 er vi begyndt at rapportere dækningsgrad på PAI-indikatorer i parentes under PAI-indikatoren (markeret med "c"). Dækningsgraden er som udgangspunkt angivet for børsnoterede selskaber, hvilket angiver investeringer i aktier, erhvervsobligationer og aktiederivater, medmindre andet er angivet i forklaringsboksen.

PKA bestræber sig på at øge dækningsgraden for PAI-indikatorerne, og særligt for PAI-indikatorer vedrørende drivhusgasemissioner (PAI 1-6). Vi har intensiveret vores samarbejde med fund managers for at indhente data, og det arbejde vil fortsætte. En lav dækningsgrad giver en større usikkerhed om nøjagtigheden af de negative indvirkninger, og derfor er PKA's kontinuerlige arbejde med at øge dækningsgraden vigtigt for at skabe et retvisende og sammenligneligt billede.

For 2023 indgår eksponeringen fra aktiederivater i opgørelsen af negative indvirkninger på alle bæredygtighedsfaktorer. I 2022 var dette kun gældende for PAI indikatorer 1 og 2.

CO₂-aftrykket i 2023 for scope 1, 2 og 3-udledninger er reduceret i tråd med vores 2025, 2030 og 2050-målsætninger. PKA fortsætter arbejdet med at afdække flere aktivklassers udledninger for både scope 1, 2 og 3 og reducere porteføljens CO₂-aftryk.

Dækningsgraden for PKA's samlede investeringsaktiver vanskeliggør en egentlig konklusion på udvikling i PAI-dataene som helhed. Det er vores vurdering, at udviklingen i de øvrige PAI-indikatorer i forhold til sidste år ikke giver anledning til at forklare eller konkludere om en særlig udvikling i PAI-indikatorerne. Det er vores vurdering, at en høj dækningsgrad for de noterede investeringer via vores dataleverandør ISS ikke nødvendigvis afspejler en reel udvikling, men følger en udvikling i datakvaliteten og omfanget af data.

I PKA fortsætter vi i 2024 arbejdet med at styrke datagrundlaget for vores investeringer, når det kommer til de negative indvirkninger på omverdenen.

Korrektion af sammenligningstal

Vi har foretaget rettelser i sammenligningstal for 2022 for PAI 1 og 2, fordi sammenligningstallene indeholdt data for stats- og realkreditobligationer. Udledningerne for stats- og realkreditobligationer er begrænsede, og det har derfor en relativ stor betydning for CO₂-aftrykket.

Vi har udover dette rettet sammenligningstal for PAI 18, baseret på ny viden.

I kursiv er vist de tal, der fremgik af rapporten sidste år.

Skema 1

Beskrivelse af de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Indikatorer for investeringer i investeringsmodtagende virksomheder

Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed	Parameter	Indvirkning 2023	Indvirkning 2022	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
KLIMARELATEREDE OG ANDRE MILJØRELATEREDE INDIKATORER					
Drivhusgasemissioner	1. Drivhusgasemissioner	Drivhusgasemissioner scope 1 (ton) 30.726 (c: 92%)	36.724 <i>(før korrektion: 57.321)</i>	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer, aktiederivater, infrastruktur, danske ejendomme og enkelte unoterede selskaber.	<p>PKA har målsætning om en reduktion af CO₂-aftryk på 29 % i 2025 for børsnoterede aktier og obligationer, derivater, danske ejendomme for scope 1 og 2, og 50 % reduktion i 2030 for børsnoterede aktier og obligationer, derivater, danske ejendomme og infrastruktur i scope 1 og 2 og 3. Investeringsporteføljen skal være CO₂-neutral i 2050.</p> <p>Vi vil fremadrettet intensivere vores målsætninger ved bl.a. fortsat at foretage investeringer i ressourceeffektive selskaber.</p> <p>PKA arbejder på at øge omfanget af data (særligt scope 3) og dækningsgraden på aktivklasser i tæt dialog med fund managers. En forholdsvis stor andel af vores ikke-noterede investeringer sker i lande uden for EU, hvor det er vanskeligt at få data. For vores nye investeringer er der særligt fokus på at indarbejde krav til rapportering om PAI-indikatorer, særligt om CO₂-data.</p>
		Drivhusgasemissioner scope 2 (ton) 8.887 (c: 92%)	9.637 <i>(før korrektion: 14.538)</i>	Vi har i løbet af 2023 arbejdet med vores målsætninger for CO ₂ reduktion ved blandt andet at foretage investeringer i ressourceeffektive selskaber.	
		Drivhusgasemissioner scope 3 (ton) 362.780 (c: 92%)	320.238 <i>(før korrektion: 593.752)</i>	Scope 3 data er behæftet med særlig stor usikkerhed, og PKA forventer generelle udsving i takt med at den underliggende datakvalitet forbedres. Dette påvirker det samlede CO ₂ -aftryk. Baseret på de tilgængelige data er vi tilfredse med, at CO ₂ -aftrykket er faldet, trods stigende scope 3 emissioner.	
		Drivhusgasemissioner i alt (ton) 402.394 (c: 92%)	366.599 <i>(før korrektion: 665.611)</i>		
	2. CO ₂ -aftryk	CO ₂ -aftryk (scope 1, 2 og 3) (ton/mio. EUR) 506 (c: 92%)	570 <i>(før korrektion: 511)</i>	Intensitet omfatter kun børsnoterede investeringer samt aktiederivater.	
	3. Investeringsmodtagende virksomheders drivhusgasemissionsintensitet	Investeringsmodtagende virksomheders drivhusgasemissionsintensitet (scope 1, 2 og 3) (ton/mio. EUR-omsætning) 1.283 (c: 98%)	1.199		

4. Eksponering for virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer	Andel af investeringer i virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer	9% (c: 99%)	5%	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA investerer ikke i kulmineselskaber eller oliesandselskaber, som vi vurderer, ikke er omstillingsparate. Der investeres ikke i kul-forsyningselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet er mere end 20 %, hvis selskaberne ikke er omstillingsparate. Derudover udøves aktivt ejerskab i stigende grad bl.a. i samarbejde med andre investorer.
5. Andel af forbrug og produktion af ikkevedvarende energi	Andel af investeringsmodtagende virksomheders forbrug af ikkevedvarende energi og produktion af ikkevedvarende energi fra ikkevedvarende energikilder i forhold til vedvarende energikilder udtrykt i procent af de samlede energikilder	Forbrug: 78% (c: 66 %) Produktion: 2% (c: 96%)	Forbrug: 68% Produktion: 1%	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA investerer i stadig stigende grad i vedvarende energi fx solcelleparker over hele verden for at bidrage til, at andelen af forbrug og produktion af ikke-vedvarende energi falder og dermed udledningen af CO2.
6. Energiforbrugsintensitet pr. sektor med stor indvirkning på klimaet	Energiforbrug i GWh pr. mio. EUR i indtægter for investeringsmodtagende virksomheder pr. sektor med stor indvirkning på klimaet:			Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA investerer ikke i kulmineselskaber eller oliesandselskaber, som vi vurderer, ikke er omstillingsparate. Der investeres ikke i kul-forsyningselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet er mere end 20 %, hvis selskaberne ikke er omstillingsparate. Derudover udøves aktivt ejerskab i stigende grad bl.a. i samarbejde med andre investorer.
	Landbrug, skov og fisker	0,1 (c: 0,1%)	0,3		
	Råstofudvinding	1,3 (c: 3%)	0,9		
	Fremstillingsvirksomhed	1,2 (c: 33%)	0,7		
	El, gas og fjernvarmeforsyning	1,7 (c: 2%)	3,5		
	Vandforsyning	0,7 (c: 0,3%)	1,4		
	Bygge- og anlægsvirksomhed	0,3 (c: 0,6%)	0,2		

		Handel	0,1 (c: 6%)	0,1		
		Transport	1,8 (c: 2%)	1,9		
		Fast ejendom	0,7 (c: 2%)	0,5		
Biodiversitet	7. Aktiviteter, der påvirker biodiversitetsfølsomme områder negativt	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med anlæg/aktiviteter i eller tæt på biodiversitetsfølsomme områder, hvis disse investeringsmodtagende virksomheders aktiviteter har en negativ indvirkning på disse områder	0,1 % (c: 99%)	0 %	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA vedtog i 2022 en politik for håndtering af afskovning. PKA vil ikke investere i selskaber, som er involveret i afskovning. PKA underskrev i 2020 Finance for Biodiversity Pledge og har tilsluttet sig FN's biodiversitetskonvention. PKA er også med i FAIIR, som har fokus på børsnoterede selskabers håndtering af biodiversitet. I 2024 tilsluttede PKA sig TNFD som early adopters.
Vand	8. Udledning til vand	Ton udledning til vand, der genereres af de virksomheder, der investeres i, pr. mio. EUR investeret, udtrykt som et vægtet gennemsnit	0,2 (c: 3%)	0,3	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA forsøger at påvirke selskaber til at blive mere miljøbevidste gennem aktivt ejerskab og samarbejde med andre investorer.
Affald	9. Andel af farligt affald og radioaktivt affald	Ton farligt affald og radioaktivt affald, der genereres af de virksomheder, der investeres i, pr. mio. EUR investeret, udtrykt som et vægtet gennemsnit	42 (c: 42%)	217	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA forsøger at påvirke selskaber til at blive mere miljøbevidste gennem aktivt ejerskab og samarbejde med andre investorer.

INDIKATORER VEDRØRENDE SOCIALE OG PERSONALEMÆSSIGE SPØRGSMÅL SAMT RESPEKT FOR MENNESKERETTIGHEDERNE OG BEKÆMPELSE AF KORRUPTION OG BESTIKKELSE

Sociale og personale-mæssige spørgsmål	10. Overtrædelser af FN's Global Compact-principper og Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udviklings (OECD's) retningslinjer for multinationale virksomheder	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der har været involveret i overtrædelser af FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder	3% (c: 99%)	1%	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	Når PKA investerer i selskaber, er det en del af processen, at vi bl.a. forholder os til, om selskaberne overholder FN's Global Compact-principper og OECD's retningslinjer. PKA screener regelmæssigt den børsnoterede portefølje for overtrædelse af FN's Global Compact-principper.
	11. Mangel på processer og overholdelsesmekanismer til overvågning af overholdelsen af FN's Global Compact-principper og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder uden politikker for overvågning af overholdelsen af FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder eller mekanismer til behandling af klager med henblik på at imødegå overtrædelser af FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder	31% (c: 94%)	13%	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA forsøger at påvirke selskaber til at tage sociale hensyn gennem aktivt ejerskab og samarbejde med andre investorer. Gennem CA100+ samarbejdet er der nu også et initiativ med fokus på de næstmest forurenende virksomheder (Net-Zero Engagement Initiative). I dialog om klima kan også andre ESG-forhold berøres. PKA er udover samarbejdet om aktivt ejerskab med Hermes gået sammen med andre pensionskasser for at intensivere dialogen vedrørende arbejdstagerrettigheder med Amazon. Dialoger om specifikke selskaber vil blive styrket fremadrettet.
	12. Ukorrigeret lønforskel mellem kønnene	Gennemsnitlig ukorrigeret lønforskel mellem kønnene i de investeringsmodtagende virksomheder	2% (c: 7%)	3%	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA forsøger at påvirke selskaber til mere ligeløn gennem aktivt ejerskab og samarbejde med andre investorer.
	13. Kønsdiversitet i bestyrelsen	Forhold i gennemsnit mellem kvindelige og mandlige bestyrelsesmedlemmer i de investeringsmodtagende virksomheder udtrykt i procent af alle bestyrelsesmedlemmer	32% (c: 88%)	34%	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA forsøger at påvirke selskaber til mere kønsdiversitet gennem aktivt ejerskab og samarbejde med andre investorer.

<p>14. Eksponering for kontroversielle våben (personelminer, klyngeammunition, kemiske våben og biologiske våben)</p>	<p>Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der er involveret i fremstilling eller salg af kontroversielle våben</p>	<p>0% (c: 99%)</p>	<p>0%</p>	<p>Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.</p>	<p>PKA investerer ikke i kontroversielle våben, som strider imod internationale konventioner. PKA screener løbende investeringsporteføljen.</p>
---	---	------------------------	-----------	---	---

Indikatorer for investeringer i stater og supranationale organisationer						
Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed		Parameter	Indvirkning 2023	Indvirkning 2022	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
Miljømæssige	15. Drivhusgasintensitet	Investeringsmodtagende landes drivhusgasemissionsintensitet (ton CO ₂ /mio. EUR)	274 (c: 100%)	252	Data er fra ISS for statsobligationer.	
Sociale	16. Investeringsmodtagende lande forbundet med krænkelser af sociale rettigheder	Antallet af investeringsmodtagende lande forbundet med krænkelser af sociale rettigheder (absolut tal og relativt talt divideret med alle investeringsmodtagende lande) som omhandlet i internationale traktater og konventioner, FN's principper og i givet fald national lovgivning	N/A	N/A	Afventer yderligere afklaring af data.	PKA arbejder på at få data på området.
Indikatorer for investeringer i fast ejendom						
Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed		Parameter	Indvirkning 2023	Indvirkning 2022	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
Fossile brændstoffer	17. Eksponering for fossile brændstoffer via fast ejendom	Andel af investeringer i fast ejendom, der er involveret i udvinding, oplagring, transport eller fremstilling af fossile brændstoffer	0% (c: 100%)	0%	Data er for danske ejendomme. PKA ejer ikke ejendomme involveret i fossile brændstoffer.	PKA vil ikke eje ejendomme involveret i fossile brændstoffer.
Energieffektivitet	18. Eksponering for energiineffektiv fast ejendom	Andel af investeringer i energiineffektiv fast ejendom	31,5% (c: 84%)	32,5% (før korrektion: 0%)	Data er for danske ejendomme. Vi har i 2023 rettet sammenlignings-tal baseret på ny viden.	For ejendomsinvesteringer stiller vi høje krav til bl.a. energiforbedringer i form af certificeringer som Svane-mærket og DGNB1-certificering i opførelsen af nye ejendomme. Data-grundlaget vil blive udbygget.

Skema 2

Andre indikatorer for de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Supplerende klimarelaterede og andre miljørelaterede indikatorer

Negativ indvirkning på bæredygtighed	Negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer (kvalitativ eller kvantitativ)	Parameter	Indvirkning 2023	Indvirkning 2022	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
Indikatorer for investeringer i investeringsmodtagende virksomheder						
KLIMARELATEREDE OG ANDRE MILJØRELATEREDE INDIKATORER						
Emissioner	4. Investeringer i virksomheder uden initiativer til reduktion af CO ₂ -emissioner	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder uden initiativer til reduktion af CO ₂ -emissioner med henblik på tilpasning til Paris- aftalen	49% (c: 99%)	64%	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktie-derivater.	PKA forsøger at påvirke selskaber til at nedbringe CO ₂ -udledningen gennem aktivt ejerskab og samarbejde med andre investorer herunder Climate Action 100+, hvoraf vi har tilsluttet os fase 2 i 2023.
Udledning af vand, affald og materiale	14. Arter i naturen og beskyttede områder	1. Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, hvis aktiviteter påvirker udryddelsestruede arter 2. Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder uden en politik for beskyttelse af biodiversitet, der omfatter driftsanlæg, der ejes, lejes, forvaltes i eller støder op til et beskyttet område eller et område af høj biodiversitetsværdi uden for beskyttede områder	0,4% (c: 99%) / N/A	0% / N/A	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktie-derivater. Datakvaliteten på biodiversitet vurderes generelt lav, og derfor er indikatortallet behæftet med en stor grad af usikkerhed.	PKA forsøger at påvirke selskaber til at tage mere hensyn til biodiversiteten. Der sker bl.a. gennem Nature Action 100, hvor der fokus på de største virksomheder, der påvirker biodiversiteten negativt. PKA arbejder på at få data for punkt 2.

Skema 3

Supplerende indikatorer vedrørende sociale og personalemæssige spørgsmål samt respekt for menneskerettighederne og bekæmpelse af korrupsion og bestikkelse

INDIKATORER VEDRØRENDE SOCIALE OG PERSONALEMÆSSIGE SPØRGSMÅL SAMT RESPEKT FOR MENNESKERETTIGHEDERNE OG BEKÆMPELSE AF KORRUPTION OG BESTIKKELSE

Negativ indvirkning på bæredygtighed	Negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer (kvalitativ eller kvantitativ)	Parameter	Indvirkning 2023	Indvirkning 2022	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
Indikatorer for investeringer i investeringsmodtagende virksomheder						
Sociale og personalemæssige spørgsmål	1. Investeringer i virksomheder uden politikker til forebyggelse af arbejdsulykker	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder uden politikker til forebyggelse af arbejdsulykker	18% (c: 94%)	19%	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA har fokus på overholdelse af Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) deklARATION om fundamentale arbejdstagerrettigheder og Workforce Disclosure Initiative (WDI).
Menneskerettigheder	9. Manglende menneskerettighedspolitik	Andel af investeringer i enheder uden en menneskerettighedspolitik	42% (c: 94%)	16%	Data er fra ISS for børsnoterede aktier og obligationer. For 2023 indeholder det også eksponering fra aktiederivater.	PKA forsøger at påvirke selskaber til mere at have mere fokus på menneskerettigheder gennem aktivt ejerskab og samarbejde med andre investorer.

pka

